
FOLKETINGET

Erhvervs-, vækst- og eksportudvalget

Folketingets Økonomisk Konsulent

Til: Udvalgets medlemmer
Dato: 12. maj 2014

Notat om Produktivitetskommissionens arbejde

Sammenfatning

Produktivitetskommissionen afleverede i marts 2014 en omfattende rapport om, hvordan vi får gang i produktiviteten i Danmark.

Der er i alt 25 hovedanbefalinger, hvoraf halvdelen omhandler uddannelsessystemet, der, ifølge kommissionen, trænger til en "grundig overhaling".

Også skattepolitikken kan bruges til at styrke produktiviteten. En endnu vigtigere brik er, at de offentlige udgifter skal prioriteres efter, hvordan de styrker produktiviteten.

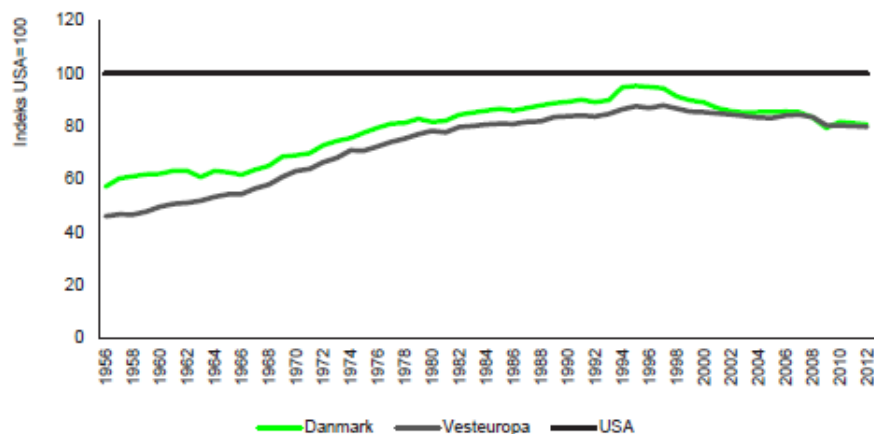
På side 15-16 i notatet er de 25 hovedanbefalinger.

1. Indledning

I marts 2014 udgav Produktivitetskommissionen (**PK**) sin afsluttende rapport med betegnelsen "Det handler om velstand og velfærd". Rapporten (160 sider) opsummerer resultaterne af Kommissionens seks delrapporter samt nogle nye analyser.

Den danske produktivitet har frem til midten af 1990'erne været bærende for udviklingen i velstanden og velfærd, og den har været på forkant med verdens førende lande, herunder USA. Siden midten af 1990'erne er produktivitetstigningen **dog aftaget** til 0,9 % per år, hvilket er det halve af USA's, se **figur 1**. Det skaber problemer for den økonomiske vækst.

Figur 1. Timeproduktivitet i Danmark og Vesteuropa ift. USA

Kilde: Produktivitetskommissionens slutrapport, side 11

Det ses af **figur 1**, at den danske produktivitet har nærmet sig USA's frem til 1993, hvorefter den igen er faldet tilligemed produktiviteten i Vesteuropa.

Slutrapporten undersøger, hvorfor produktiviteten **ikke længere vokser så hurtigt som tidligere**. I notatet gennemgås således følgende områder:

- Dynamik, konkurrence og innovation
- Uddannelse
- Infrastruktur
- Offentlige udgifter
- Ledelse, styring og motivation i den offentlige sektor
- Skatter
- Offentlig-privat samarbejder

På baggrund af det omfattende sæt af analyser giver PK ikke mindre end 100 anbefalinger og **25 hovedanbefalinger** til, hvordan vi kan øge produktivitetsstigningen.

Notatet opsummerer rapportens vigtigste resultater og anbefalinger.

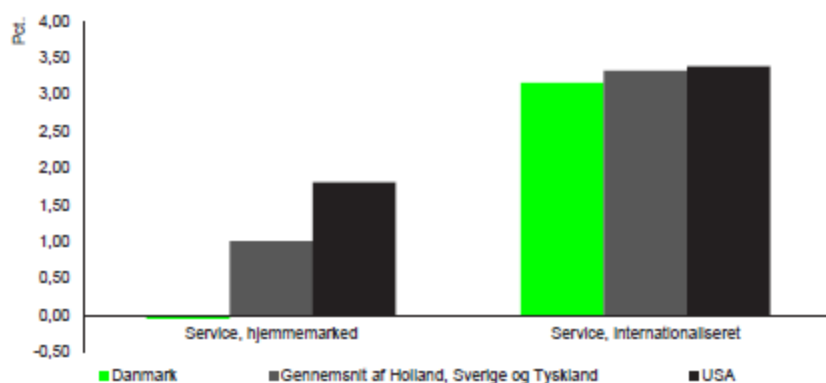
2. Produktiviteten skal øges gennem dynamik, international konkurrence og innovation

Halvdelen af den danske produktivetsstigning kommer fra sund dynamik i erhvervslivet, dvs. fra den **omfordeling og forbedrede** brug af ressourcer, som følger af konkurrence. Den anden halvdel af produktivetsstigningen kommer fra **intern** vækst, dvs. innovation.

Ryd op i lovgivningen, og øg konkurrencen i servicesektoren

Der har været lave stigninger i produktiviteten i de private servicebrancher, som ikke udfordres af international konkurrence, siden 1995, se **figur 2**.

Figur 2. Produktivetsvækst i serviceerhvervene, 1995-2012

Kilde: Produktivetskommissionens slutrapport, side 42

Det ses af **figur 2**, at de markeder, som har mindst konkurrence, har oplevet lavest vækst i produktiviteten. Således har det danske hjemmemarked ikke oplevet produktivetsvækst fra 1995 til 2012.

Grunden hertil er, at de er beskyttet af lovgivningen. PK nævner blandt andet Planloven, Apotekerloven og reguleringen af tog- og busdrift samt antallet af taxilicenser som hæmsko for produktiviteten.

Produktivitetskommissionen anbefaler derfor, at man **liberaliserer markederne for danske servicevirksomheder**, strømliner offentlig sagsbehandling og bringer den danske konkurrencelov på niveau med bedste praksis. Det vil gøre det lettere for både danske og udenlandske konkurrenter at komme ind på markedet. Dermed skabes mere dynamik, som er afgørende for udviklingen i produktiviteten.

Innovation fremmer produktiviteten

Innovation fremmer produktiviteten gennem tilførsel af nye arbejdsgange, produktionsformer eller organisering. Den danske støtte til innovation er relativt høj, men det resulterer ikke i en høj innovationsgrad, som man kunne forvente. Således har innovative iværksættere i Danmark det sværere end både de amerikanske, svenske, finske og hollandske iværksættere.

Grunden til den manglende innovation er ifølge PK, **at innovationsstøtten ikke bliver brugt optimalt**. Det bør undersøges, hvilke typer af innovationspolitik, der virker, så pengene kan blive brugt optimalt.

Skærpet konkurrence og oprydning i **arbejdsmarkedsklausuler** vil også fremme innovationen. Derudover bør virksomheder først beskattes, når produktet er klar til salg. Til sidst vil offentlig-private samarbejder fremme idéudvekslingen. Mere om beskatning og offentlig-private samarbejder senere.

3. Omkostninger til uddannelse og deres kvalitet hænger ikke sammen

Blandt de områder, PK undersøger, er uddannelse (og innovation) det største målt på forslag til forbedringer. Kommissionen har således omkring 50 anbefalinger til dette område af deres i alt 100.

Lav effektivitet i uddannelsessystemet

Danmark bruger **8 % af BNP på uddannelse**, hvilket gør vores uddannelses-system til det dyreste blandt OECD-landene. Samtidigt ligger danske folkeskolebørn og unge i alderen 16-24 år på OECD-gennemsnittet i PISA-test. Men i OECD-gennemsnittet er der lande som Mexico, Chile og Tyrkiet, som trækker gennemsnittet ned. **Der fås altså mindre for pengene i Danmark end i de lande, vi plejer at sammenligne os med.**

Dagtilbud, folkeskole og ungdomsuddannelser

PK anbefaler, at man undersøger, hvordan børns indlæring kan øges allerede i dagtilbuddene, og om der skal stilles klare målsætninger for børnene.

Danske skolebørn klarer sig som nævnt dårligt i PISA-test, når man sammenligner med, hvor meget skolegangen koster. **Det kan skyldes, at lærerstuderende får meget lidt undervisning og faktisk halvt så meget som i 1980'erne.** Det betyder, at lærerne bliver mindre kompetente, og det går i sidste ende ud over skolebørnenes læring, mener kommissionen.

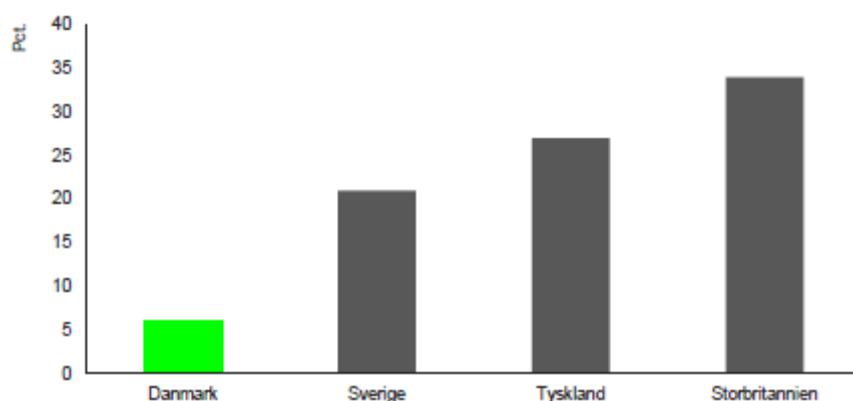
Det anbefales, at læreruddannelsen forbedres gennem øget studieaktivitet og højere adgangskrav. Det vil have en positiv virkning på produktiviteten.

Det anbefales af kommissionen, at man evaluerer gymnasireformen, så betydningen for fagligheden kan fastlægges.

Unge skal træffe fornuftige valg af uddannelse

Produktivitetskommissionen anbefaler, at indkomst og beskæftigelse gøres til drivkræfter bag unges valg af studie. Som det fremgår af **figur 3**, vælger meget få unge i dag videregående uddannelser på grund af fremtidige jobmuligheder. **Dette skal ændres ved at oplyse om nøgletal som arbejdsløshed, indkomst osv. for forskellige uddannelser.**

Figur 3. Andel af nyoptagne studerende, der har valgt studie på baggrund af arbejdsmarkedssituationen

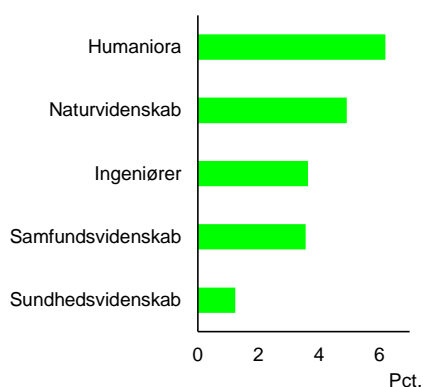

Kilde: Produktivitetskommissionens slutrapport, side 83

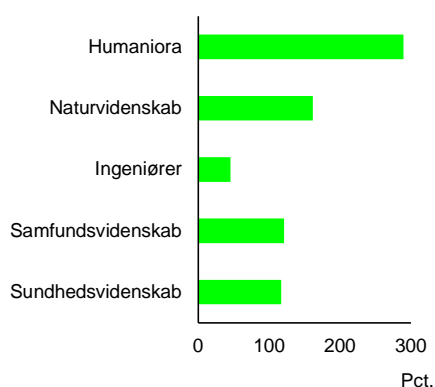
Desuden kan en **omlægning af SU'en** til statsgaranteret lån eller en indførelse af **brugerbetaling** på universiteterne få flere til at vælge studie efter fremtidige muligheder.

Unge hjælpes altså ikke godt nok på vej til et fornuftigt studievalg. Men derudover har universiteterne **udvidet** de studieretninger mest, som har den højeste arbejdsløshed. Især uddannede fra humaniora har høj arbejdsløshed, se **figur 4**.

Figur 4. Gennemsnitlig arbejdsløshed blandt akademikere (1991-2011)

Vækst i antal dimittender fra kandidatudd. (1991-2011)

Kilde: Produktivitetskommissionens slutrapport, side 79

Det ses af **figur 4**, at akademiker-arbejdsløsheden er højest blandt kandidater i humaniora, og at der samtidigt bliver uddannet fire gange så mange fra humaniora i 2011 som i 1991.

PK anbefaler, at de kompetencer, de studerende lærer på uddannelserne, i højere grad tilpasses arbejdsmarkedet behov. Desuden bør uddannelsesinstitutionerne ikke starte nye studieretninger, medmindre de giver gode jobmuligheder.

Derudover bør man give plads til, at man med en bacheloruddannelse kan gå direkte ind på arbejdsmarkedet uden at tage en kandidat først. I de fleste andre lande er det helt almindeligt at stoppe uddannelsen ved en bachelor.

Evaluering er nødvendig for forbedring

Overordnet set skal der indsamles data for, hvordan elever og studerende klarer sig. Med evalueringer og data kan uddannelsesinstitutionerne lettere forbedre sig, og politikerne kan gennemføre de fornødne reformer.

Data skal være offentligt tilgængeligt, så unge kan vælge de data, der giver dem de bedste muligheder efterfølgende.

4. Reducér trængsel og byg kun rentable infrastrukturprojekter

Infrastruktur er afgørende for, hvor effektivt samfundet kan fungere. Det handler om, hvor nemt og hurtigt personer og varer kan flyttes, men dækker også over kvaliteten af internet, energiforsyning og kloaknet.

Infrastruktur skal kunne betale sig

PK anbefaler, at man kun bygger de infrastrukturprojekter, der kan betale sig. Det kræver, at man foretager samfundsøkonomiske analyser af hvert projekt, og kun gennemfører de, der rent faktisk kan betale sig. Desuden skal metoderne til at vurdere disse projekter hele tiden forfines, så man får bedst mulige skøn over værdien af projekterne.

Der kan desuden oprettes en pulje til medfinansiering af mindre projekter. Et eksempel på et mindre projekt er bygning af en kommunal vej, som primært gavner **pendlere** fra andre kommuner. Kommunen bygger ikke projektet, da det ikke gavner egne borgere nok – baseret på kolde, økonomiske facts – selvom det på den store skala kan betale sig. Her kan statsstøtte gøre en forskel.

Trængsel på vejene skal reduceres

Trængsel på vejene, især i Storkøbenhavn og Østjylland, giver store samfundstab i form af spildtid. I Hovedstaden alene spildes 9,3 mio. timer på de danske veje.

Produktivitetskommissionen foreslår, at man laver forsøg med kilometer-baseret brugerbetaling på nogle vejstrækninger i myldretiden.

Kommissionen foreslår desuden, at priserne for at passere Storebælt og Øresundsbroen øges i myldretiden og sænkes udenfor myldretiden. Det samme kan ske for at køre med tog. Hvis passagertallene overstiger nogle bestemte grænser, skal stationsanlæggene udbygges, og det er meget dyrt. Prisdifferentiering kan fordele togpassagererne udover dagen og dermed sænke trængslen.

Digital infrastruktur skal udbygges effektivt

Den digitale infrastruktur er de anlæg og installationer, der gør, at vi kan se TV samt bruge telefon og internet. Især udbygning af bredbånd er afgørende for produktiviteten.

Kommissionen anbefaler, at de bedste teknologier vælges, og at private virksomheder står for udbygningen af den digitale infrastruktur.

Fokus på lave omkostninger i energiproduktionen

I flere tilfælde har man valgt at anlægge havvindmøller, selvom andre løsninger ville være billigere. Produktivitetskommissionen anbefaler, at fokus fremover er på, hvordan den vedvarende energi **billigst** muligt udbygges.

Undersøgelser af energiforsyningen er i gang

Produktivitetskommissionen tegner et billede af den danske energiforsyning, men giver ingen konkrete anbefalinger til produktivetsforbedringer.

Kommissionen refererer dog til en arbejdsgruppe nedsat af regeringen, der skal se på mulighederne for at effektivisere fjernvarmesektoren og analyser igangsat af Energistyrelsen og Energinet.dk, som skal undersøge gassystemets og el-nettets funktionalitet.

5. De offentlige udgifter kan prioriteres bedre

Produktivitetskommissionens afsnit om de offentlige udgifter tegner et billede af de overordnede strukturer og muligheder for at øge produktiviteten. Kommissionen har dog ikke nogen konkrete forslag til, hvordan de offentlige midler kan forvaltes bedre, men taler for afbureaukratisering i det offentlige og større frihed for dets ledere. Anbefalingerne til dette gennemgås i afsnit 6.

Hvor stor skal den offentlige sektor være?

Den offentlige sektor i Danmark er relativt stor, og det betyder, at danskere betaler mere i skat end i næsten alle andre lande. En høj skat sikrer en række tjenester, såsom sundhedsydelser og uddannelse til borgere, der ikke nødvendigvis havde fået disse ellers. Rationalet bag at levere disse ydelser "gratis" er, at de ikke kun bidrager til den enkelte, men til samfundet i det hele taget.

Et højt skattetryk kan altså være godt for produktiviteten, men bliver skatten for høj, kan det dæmpe produktiviteten, skriver kommissionen.

Målet for offentlige institutioner og myndigheder er ofte abstrakt, og kvaliteten af det offentlige ydelser er svær at måle på baggrund af de eksisterende data. Netop derfor er der nogle omfattende rammevilkår, der skal sikre gode arbejdsgange. Disse rammer kan dog begrænse stigninger i produktiviteten ved at hæmme ændringer i arbejdsgangene.

Prioritering af de offentlige udgifter skal optimeres

Det er meget svært at afgøre, om de offentlige udgifter er på et tilpas niveau, og PK har ingen anbefalinger til dette. I stedet anbefaler den, at de offentlige udgifter prioriteres, så der "tages hensyn til produktiviteten"¹.

Hvor meget kan der effektiviseres?

KORA² har beregnet, hvor stort potentialet er for at øge produktiviteten i dele af den offentlige sektor. I metoden undersøges det, hvor produktiv den mest produktive kommune er på et givent område, og det beregnes derefter, hvor meget man samlet set kunne spare, hvis alle kommuner havde samme praksis.

På **folkeskoleområdet** giver dette en besparelse på 12 %, mens **dagsinstitutioner** og **ældrepleje** kan spare hver 10 %. I beregningerne er der taget højde for, at ikke alle kommuner har samme muligheder for at øge produktiviteten. Det skal nævnes, at der er stor usikkerhed forbundet med beregningerne.

Produktivitetskommissionen påpeger, at en fuld udnyttelse af potentialet for at effektivisere kræver enighed og samarbejde for en række aktører: politikere, offentlige ledere, medarbejdere og fagforeninger. Det bliver en stor udfordring.

6. Styring, ledelse og motivation i det offentlige

For at den offentlige sektor kan blive mere produktiv, skal der skrues ned for kontrollen og detaljstyringen. Det forudsætter, at der formuleres konkrete mål og resultatkrav for kerneydelsen, mens de offentlige ledere får større frihed i ledelsen. Samtidigt skal der skrues ned for regler, som fjerner fokus fra kerneydelsen.

I løbet af de seneste 30 år er der gennemført moderniseringstiltag, hvilke ikke har givet mere tid til kerneydelserne. Det tegner et billede af, at det er svært at frigive tid til kerneydelserne.

Mere gennemsigtighed i regler og love

---

¹ Det bemærkes for egen regning, at PK's anbefaling om prioritering af de offentlige udgifter ikke forekommer særligt operationelle.

² KORA: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

Den offentlige sektor er underlagt et omfattende sæt love og regler, der underbygger dens arbejde, samtidigt med at det begrænser fleksibilitet. Jo mere kontrol i form af love og regler, jo mindre tid bliver brugt på kerneydelser.

Reglerne er typisk velbegrandede hver for sig, men danner samlet set et komplekst system, som kan være svært at manøvrere i. Desuden avler bureaukrati mere bureaukrati, da politiske enkeltsager kan resultere i øget kontrol, som igen kan øge risikoen for fejl.

Produktivitetskommissionen anbefaler, at **afbureaukratisering systematiseres**, så de regeludstedende instanser løbende tages stilling til, om love og regler kan forsimples og omskrives.

Kommuner og regioner kan via udfordringsretten³ fritages fra de eksisterende regler for at afprøve nye arbejdsgange. Kommissionen anbefaler, at man udvider udfordringsretten til at gælde alle offentlige institutioner. Desuden bør offentlige instanser forpligtes til at bruge de gode erfaringer fra både udfordringsretten og frikommuneforsøgene⁴.

Det anbefales desuden, at parterne på det offentlige arbejdsmarked indgår mere rammeprægede overenskomster, der giver større fleksibilitet i løsningen af de offentlige serviceopgaver. Det forudsætter bredere overenskomster for større grupper af ansatte, en højere grad af lokale aftaler, og at de decentrale ledere påtager sig det større lederansvar.

Større fokus på resultatet for borgerne

Det er en forudsætning for at vurdere produktiviteten i det offentlige, at der indsamles data og erfaringer. I det offentlige måles og registreres **arbejdsprocesserne** i stedet for de **ydelse**, borgerne modtager. Kommissionen anbefaler derfor, at der indsamles og offentliggøres flere og mere anvendelige data for produktivitet i det offentlige. Dette skal ske sideløbende med formulering af kvalitative indikatorer for de områder, hvor kvantitative mål ikke er hensigtsmæssige.

Det anbefales desuden, at en uafhængig institution analyserer disse data og beskriver, hvordan de gode resultater er opnået. For at det kan ske effektivt, skal kommunernes konteringspraksis harmoniseres.

Resultatkontrakter blev indført i staten i løbet 1990'erne for at sikre en konsekvent styring, som skulle give frihed til gode opgaveløsninger. Sideløbende er

---

³ Udfordringsretten indførtes i 2008 for at give kommuner og regioner mulighed for at afprøve nye måder at gøre tingene på.

⁴ Frikommuneforsøget giver ni kommuner muligheden for at afprøve alternative opgaveløsninger.

der dog indført flere og flere forskellige mål og proceskrav, som **slører** fokuset på at skabe gode kerneydelser. I den forbindelse anbefaler Produktivitetskommissionen, at **man overvejer, om kontraktstyringen er hensigtsmæssig**.

Eventuelle ændringer må ikke komme i vejen for udførelsen af kerneopgaverne. Det er derfor vigtigt, at afbureaukratisering og konsekvent styring spiller sammen.

Økonomistyring kan fremme effektivitet og samarbejde

Økonomistyringen i kommuner, regioner og staten er generelt god. Et problem er dog, at det nuværende fokus på at overholde hvert års budget gør det svært at investere langsigtet. En løsning kan ifølge Produktivitetskommissionen være interne låne- og opsparingsordninger.

Desuden anbefaler Kommissionen, at budgetloven justeres, så der bliver plads til at overføre forbrug mellem årene indenfor budgetlovens fireårige udgiftsramme i gode år.

Et problem med rækken af økonomiske ordninger⁵ er, at de fokuserer på de enkelte myndigheders ressourceforbrug og ikke det samlede ressourceforbrug, der bliver brugt i forløbet. Det kan gå ud over kvaliteten.

Det anbefales derfor, at regler for refusion og afregning mellem myndigheder i højere grad udformes, så de understøtter gode resultater for borgeren og understøtter samfundsøkonomisk effektivitet frem for optimering af egne ressourcer.

Fremme af god ledelse i det offentlige

God ledelse fremmer produktivitet gennem motivering af medarbejdere, fastsættelse af rammer for samarbejde på tværs i den offentlige sektor og med borgere samt formulering af klare mål.

Der kan være en tendens til at offentlige topledere, som arbejder politisk, kun i **begrænset** omfang bliver brugt til at fremme produktivitet. Det sker, når topledere retter sig mod toppen frem for driften, og det kan fjerne fokus fra de langsigtede problemstillinger.

Produktivitetskommissionen anbefaler, at både ledere og medarbejdere i det offentlige opkvalificeres, **så de retter sig mod de job**, der varetages. Medar-

---

⁵ Herunder **takstfinansiering** i sundheds- og uddannelsessektoren og kommunal **medfinansiering** i sundhedssektoren

bejderne skal have større indflydelse på, hvilke mål der styres efter, og lønforhandlinger skal i højere grad ske lokalt, så der er mulighed for belønning af godt arbejde.

Først skal mulighederne for at øge produktiviteten undersøges. Det betyder, at styreformerne i kommuner og staten skal evalueres.

Produktivitetskommissionen anbefaler, at man undersøger mulighederne for at spare ressourcer og opnå stordriftsfordele gennem administrative fællesskaber. Det må dog ikke udviske, hvem der står med det politiske ansvar. Ansvar mellem politikere og topledere skal desuden være tydeligere.

7. Skatter

Skattestruktur

Det er ifølge kommissionen muligt at omlægge skattepolitikken, så den i højere grad **understøtter den økonomiske vækst** uden at svække fordelingspolitiske hensyn.

Kommissionen anbefaler, at de løbende skatter på fast ejendom øges gradvist for at lette skatten på indkomst, som er blandt de mest væksthæmmende. De kan ske ved fx at ophæve nominalprincippet for ejendomsværdiskatten, der samtidig vil bidrage til at stabilisere boligpriserne. **Ejendomsværdiskatten kan alternativt hæves gradvist til et niveau, der neutraliserer skattefordelen af rentefradraget.**

Kommissionen påpeger desuden, at ejendoms- og grundvurderingerne bliver mere præcise, så der er tæt kobling mellem udskrevne skatter på jord og fast ejendoms og de aktuelle grund- og ejendomsværdier.

Erhvervsbeskatning

Selskabsskatten påvirker virksomheders beslutning om, i hvilket land de skal investere, og høj beskatning kan derfor skræmme investorer væk. Det kan hæmme konkurrencen på det indenlandske marked og i kraft heraf produktiviteten. Dansk selskabsskat er i dag på niveau med vores nabolande og det gennemsnitlige EU-land, men kommissionen bakker op om en **gradvis sænkning af selskabsskatten.**

Selskabsskatten tilskynder desuden virksomheder til at finansiere investeringer via lån frem for egenkapital, men høj gæld gør virksomhederne mere sårbare over for dårlige konjunkturer og kan skade produktiviteten. Den skatte-

mæssige forskelsbehandling af gæld og egenbetaling bør derfor afskaffes, og kommissionen anbefaler, at der bliver nedsat et udvalg, som skal se på problemstillingen.

Udvalget skal desuden se til, at indkomst optjent i selskaber hverken bliver underbeskattet eller overbeskattet. Empiriske studier viser, at incitamentet til at blive selvstændig afhænger af forskellen i beskatningen af lønmodtagere og selvstændige, og beregninger foretaget af Finansministeriet peger på, at iværksættere bliver beskattet hårdere end lønmodtagere. Det er ikke hensigtsmæssigt, ifølge kommissionen.

Regeringen indførte i 2012 en 60 pct.-regel, som betyder, at underskud i virksomheder kun kan modregnes den skattepligtige indkomst op til 7,5 mio. kr., og resten af underskuddet kan højst nedbringe den skattepligtige selskabsindkomst med 60 pct. Kommissionen anbefaler, at 60.-pct.-reglen bliver fjernet, fordi den kan hæmme risikobetonede, innovative virksomheder.

Arbejdsindkomstbeskatning

Indkomstskat kan påvirke beslutningen om investering i uddannelse, fordi tabt arbejdsindkomst udgør en omkostning ved at tage en uddannelse. Skatten kan desuden påvirke valget af uddannelse.

Kommissionens beregninger viser, at en gennemsnitlig dansk lønmodtager betaler **lidt mindre** i skat en arbejder i de fleste af vores nabolande. Han har også en lavere marginalskat. En lønmodtager med indkomst over gennemsnittet har derimod en højere marginalskat end i mange EU-lande. Topskattegrænsen er desuden høj i Danmark, så der er relativt mange danske skatteydere, der bliver pålagt højeste marginalskat.

Det er vigtigt for produktivitetsvæksten, at lønmodtagere er villige til at flytte sig derhen, hvor de kan opnå højest løn, så produktive virksomheder kan tiltrække arbejdskraft ved at tilbyde en højere løn. Høje marginalsatter reducerer gevinsten ved at skifte til et job med højere løn, og empiriske studier viser, at det hæmmer arbejdskraftens mobilitet og dermed produktivitetsvæksten.

Kommissionen anbefaler derfor, at marginalsatten og antallet af topskatteydere bliver nedbragt, hvis der er det nødvendige finanspolitiske råderum.

8. Offentlig-privat samarbejde

Når en privat virksomhed leverer en ydelse, som det offentlige betaler for, kaldes det et offentlig-privat samarbejde.

Udbud af opgaver øger konkurrencen

Ved at udbyde opgaven til private leverandører (og evt. offentlige) kan man finde den, der kan løse opgaven billigst og bedst, og det øger produktiviteten. Ca. en fjerdedel af det offentliges omkostninger til serviceydelser til borgere er offentlig-private samarbejder.

Offentlig-privat samarbejde er ikke hensigtsmæssigt for alle områder af den offentlige sektor. Det gælder for områder som politi, forsvar og retsvæsen.

Konkurrence på de bløde velfærdsområder kan være kontroversiel og kompliceret. Ifølge Produktivitetskommissionen kan der være større risiko for svigt, hvis en privat virksomhed varetager en af de bløde velfærdsopgaver, end hvis en offentlig institution gør det. Der er dog ingen garanti for, at en offentlig institution leverer opgaven. Det vigtige er, at opgaven er tilstrækkeligt godt beskrevet, og at der føres tilsyn.

Produktivtetskommissionen anbefaler, at man løbende undersøger, hvilke ydelser der udbydes i konkurrence.

Det er blevet lettere at sætte opgaver i udbud

Nye EU-udbudsdirektiver og ophævelse af særregler på ældreområdet har forbedret muligheden for at sætte opgaver i udbud. Samtidigt er det, blandt andet på dagtilbudsområdet, blevet mere attraktivt for private virksomheder at træde ind på markedet.

Produktivtetskommissionen siger, at der er mulighed for at udlicitere en større del af det offentlige område. Konkret anbefaler kommissionen, at barriererne for udlicitering af skolefritidsordninger, ungdomsskoler og musikskoler fjernes samt at mulighederne for udlicitering af folkeskoler, gymnasier og erhvervsuddannelser undersøges.

Det skal i øvrigt gøres mere attraktivt at byde på de offentlige opgaver. Det kan for eksempel ske ved at give friere rammer for at tjene penge på ydelserne, i de tilfælde hvor den private leverandør har en sund økonomi og løser opgaven godt. Dette er tilfældet på dagtilbudsområdet, men ikke på mange andre områder.

9. Resume

PK opsummerer som nævnt sine anbefalinger i 25 hovedanbefalinger. Disse lyder

Dynamik, konkurrence og innovation

- Fjern regulering, der afskærmer hjemmemarkedet og begrænser konkurrencen
- Styrk mobiliteten af varer, serviceydelser, investeringer, viden og arbejdskraft over landegrænserne
- Styrk konkurrencelovgivningen, så den kommer på niveau med bedste praksis i EU
- Begræns brugen af konkurrence-, kunde- og jobklausuler gennem skærpet lovgivning

Uddannelse

- Giv de videregående uddannelsesinstitutioner langt stærkere tilskyndelser til at levere uddannelser med høj studieintensitet og efterfølgende høj beskæftigelse og løn
- Giv de videregående uddannelsesinstitutioner bedre mulighed for at udbyde kortere og mere praktisk orienterede uddannelser, der afspejler arbejdsmarkedets behov
- Giv de uddannelsessøgende væsentligt stærkere økonomiske tilskyndelser til at vælge uddannelser med gode beskæftigelses- og indtjeningsmuligheder
- Giv de uddannelsessøgende nem adgang til sammenlignelige nøgletal for uddannelsernes kvalitet og relevans for arbejdsmarkedet
- Evaluér gymnasireformen og efterfølgende - når erhvervsuddannelsesreformen er gennemført – ungdomsuddannelserne under ét. Vurdér på den baggrund, om der er behov for en mere gennemgribende reform af ungdomsuddannelserne
- Fortsæt med at styrke det faglige niveau i folkeskolen, herunder især i dansk og matematik, ved at styrke læreruddannelsen og skabe gennemsigtighed om skolernes resultater i form af bl.a. eksamensresultater og elevernes videre uddannelse

Infrastruktur

- Invester kun i infrastruktur, når det er samfundsøkonomisk rentabelt
- Sørg for at energi- og klimapolitikken fremmer omkostningseffektivitet i energiproduktion og -distribution
- Brug betaling til at reducere trængslen i trafikken

Offentlige udgifter

- Prioriter de offentlige udgifter med blik for, hvordan de påvirker produktiviteten

Ledelse, styring og motivation i den offentlige sektor

- Arbejd systematisk med afbureaukratisering og regelforenklning
- Indgå brede og fleksible offentlige overenskomster
- Mål på og styr efter resultater for borgerne
- Øg fokus på tydelig ledelse, motivation og trivsel
- Skab bedre sammenhæng mellem medarbejdernes kompetencer, præstationer og løn
- Inddrag private virksomheder, medarbejdere og brugere i at udvikle og nytænke den offentlige opgaveløsning
- Indret den økonomiske styring, så den fremmer langsigtet planlægning og effektiv udnyttelse af udgiftsrammen
- Indret afregningsordninger mellem myndigheder, så de understøtter samarbejde og tilskynder til en effektiv arbejdsdeling

Skatter

- Brug skattepolitikken til at styrke produktiviteten, bl.a. ved at omlægge fra skatter på indkomst til skatter på ejendom og ved at fjerne overbeskatning af aktiv erhvervsindkomst

Offentlig-privat samarbejder

- Skab konkurrence om alle offentlige opgaver, der egner sig til det
- Gør det attraktivt at byde på offentlige opgaver

Med venlig hilsen

Ask Lund Jakobsen / Niels Hoffmeyer (3602)